

SEISMOGRAF (<http://seismograf.org/>)
[FORSIDE \(/\)](#)
[FOKUS \(/FOKUS\)](#)
[PEER \(/PEER\)](#)
[PODCAST \(/LYT-DYBT\)](#)
[ARKIVET \(/ARKIVET\)](#)
[KALENDER \(/KALENDER\)](#)
[OM \(/OM\)](#)

14.02.14

det ambiente
sansning
medialisering
omgivelse

ulrik schmidt

http://seismograf.org/sites/default/files/article_images/det_ambiente_beskaeret.jpg

DET AMBIENTES FÆNOMENOLOGI

Bog anmeldelse: Ulrik Schmidt. Det ambiente: sansning, medialisering, omgivelse

Det ambiente: sansning, medialisering, omgivelse er et aktuelt og ambitiøst værk. Bogen skildrer hvordan ambiente fænomener har fået en stigende betydning i den moderne verden, og redegør for måden hvorpå det ambiente virker ind på hele vores oplevelseskultur. Det er en levende, uprætentiøs og frem for alt meget velskrevet fremstilling, der, det relativt specifikke fokus til trods, har bred kunstteoretisk appel.

af [Mads Walther-Hansen](#) ([profil/mads-walther-hansen](#))

Like 104

Hvad er det ambiente?

Den ambiente oplevelse kan kort beskrives som "fornemmelsen af at være omgivet" (s. 13). Det er at forstå som et bredt defineret "iscenesættelsesprincip" (s. 27) der gør sig gældende i en lang række forskellige kunstformer, herunder indenfor bogens særlige fokusområder: filmkunst, arkitektur, musik, og billedkunst. Schmidt begrænser sig ikke til velkendte forståelser af ambiente kunstformer som f.eks. Brian Enos musikproduktioner. Tværtimod finder vi et opgør med en af Enos kongstanker om ambient musik som musik med en form for baggrundskarakter (s. 318). Det ambiente består, ifølge Schmidt, snarere i afviklingen af en egentlig forgrund/baggrund distinktion, hvor det figurative opløses til fordel for en allestedsnærværende omgivelse. Omgivelseseffekten opstår bl.a. i kraft af en række iscenesættelsesprincipper, hvoraf forskellige medialiseringer er et centralt tema i bogens argumentation.

Realistisk position

Den primære målsætning er at skitsere hvordan det ambiente manifesterer sig i moderne kunst og kultur. Schmidts tilgang har, ifølge eget udsagn, "fænomenologisk karakter" (s. 34). Dette skal dog mest ses som et udtryk for bogens fokus på oplevelse, idet der ikke beskrives nogen stringent form for fænomenologi. Den grundlæggende position er hentet fra Deleuze, der bruges som udgangspunkt for en mere "realistisk position" (s. 35), hvor det sansede situeres konkret i verden. Således behandler bogen lys og lyd, som to former for materialer med et særligt 'iboende' ambient potentiale. Schmidt redegør i forlængelse heraf for en række teknologier, bl.a. kalejdoskopet, kunstigt lys, lydoptagelsen og flerkanalyd gengivelse, der i særlig grad har bidraget til at forløse dette potentiale.

Den begrebslige forankring

En af bogens helt særlige kvaliteter er dens evne til at gribe fat i kanter, hjørner og bevægelser i et felt præget af stor diffusitet. Schmidt bygger sin argumentation op over en lang række begreber, så som medialisering, immersion, adspredelse, uopmærksomhed, afkobling, indkapsling, dynamisering, automatisering og ophobning, der bl.a. beskriver konkrete egenskaber ved det ambiente og perceptionsformer der knytter sig hertil. Den begrebsmæssige udredning alene er ganske enkelt en imponerende bedrift. Begreberne genindsættes konstant i nye sammenhænge og giver bogen en stærk sammenhængskraft på tværs af tid, materialeanvendelse og kunstneriske praksisser. Schmidt er vedholdende og holder fast i sine begreber. Han forfalder derfor aldrig i længere passager til den diffusitet, han forsøger at tøjle. Begreberne udgør samtidig en række fremragende analytiske værktøjer til at tilgå en række forskellige kunstværker. Dette skyldes først og fremmest bogens balancering af konkrete eksempler og mere filosofiske betragtninger.

I forhold til mit eget felt, musikvidenskab, vil denne bog kraftigt udvide forståelsen af en meget underbelyst kunstnerisk tendens. Fra at være et relativt snævert genre-historisk begreb, der tog form i 1970'erne, får det ambiente med denne bog en gennemgribende betydning i enhver musikæstetisk vurdering. Særligt med introduktionen af optage teknologi i 1877 og med musikproduktionens kunstgørelse i 1960'erne gives det ambiente en central placering i den musikalske oplevelse.

Sanselig fremstilling

Mens bogen bygger på en række velkendte strømninger i nyere kunsthistorie og filosofi, er den først og fremmest at læse som et selvstændigt filosofisk og kunstteoretisk værk. Den indsætter det ambiente som et grundbegreb for vores forståelse af omgivelserne og argumenterer for, at det ambiente er at finde i al oplevelse, omend det først er med den moderne verdens teknologiske udvikling og æstetiske principper, at det har udfoldet sig som et mere fremtrædende fænomen. Bogen kan således læses som et bredt favnende kunstfilosofisk værk, der aftegner karakteren af omgivelsernes gradvise æstetisering.

Der er del tematiske overlapp igennem bogen, og Schmidt adresserer sine centrale pointer mange gange. Det kan til tider føre til en stillandsforummelse i læsningen af nærmest ambient karakter. Men det må også ses som et udtryk for, at Schmidt tålmodigt trin for trin fører læseren et beskedent, men vigtigt, erkendelseslag dybere ned i stoffet igennem bogens ca. 350 sider. *Det ambiente: sansning, medialisering, omgivelse* er i nogen grad et vanskeligt bekendtskab, men når man først er blevet inviteret indenfor, bliver man behandlet godt. Den er behagelig

MODERNE MANDAGE Anmeldelse af koncertserien Moderne Mandage. (/moderne-mandage)	13.03.17
SNYLTERE! Svend Hvidtfelt Nielsen anmelder bogen 'Ib Nørholm - komponisten, musikken, tiden' skrevet af musikhistorikeren Jens Brincker. (/artikel/snyltere-0)	07.03.17
LYDINSTALLATIONER OG ØKOSYSTEMER Jacob Gustav Winckler anmelder udstillingen 'from here to ear v. 21' af Celeste Bousier-Mougenot på Copenhagen Contemporary 25.11.2016-05.03.2017. (/artikel/lydinstallationer-og-okosystemer)	03.03.17
KOMPLEKSE LYDMILJØER (OG HVORDAN VI LYTTER TIL DEM) Interview med Morten Riis og Marie Hejlund, som er kuratorer af projektet The OverHEARD, der er en del af Aarhus Kulturby 2017 (/artikel/komplekse-lydmiljoer-og-hvordan-vi-lytter-til-dem)	26.02.17
ET KUNSTNERISK STUDIE I LYD OG MENNESKE Ingeborg Dikkels interviewer Jenny Graf Sheppard, nyanst lektor i Lydkunst på Det Kongelige Danske Kunstakademi i København. (/artikel/et-kunstnerisk-studie-i-lyd-og-menneske)	22.02.17
LANGSOM MUSIK FOR VAGNE LYTTERE Søren Møller Sørensen anmelder opførelsen af 'OCCAM OCCAM' af den franske komponist Eliane Radigue i Holmens Kirke fredag den 10. februar som en del af Vinterjazz 2017. (/artikel/langsom-musik-for-vaagne-lyttere)	20.02.17
NETVÆRKETS YDRE GRÆNSER Tobias Linnemann Ewé anmelder to aktuelle, digitale udgivelser fra henholdsvis Brian Eno og Morten Poulsen, samt radioplattformen radio.garden. (/artikel/netvaerkets-ydre-graenser)	12.02.17
LYD OG KUNST OG DUCHAMP OG GENTAGELSE OG CARDIFF OG LINDE OG... Anmeldelse af Magnus Haglund: Lysnære. En Essæ om Lyd og Konst. Bøkkforlaget Korpen, 2016 og-kunst-og- Duchamp-og-pentaelse-og-cardiff-og-linde-og)	09.02.17
FIGURA FESTSPELE Andrew Mellor dropped-in on three concerts at this year's Figura Festspele, where almost every piece came with words attached. (/artikel/figura-festspele)	06.02.17
ROTUNDENS REFLEKSIONER OG POSTKORT FRA PERIFERIERIEN Nils Bloch-Sørensen anmelder udgivelserne 'Rotunda' af Christian Windfeld og 'Postkort fra Hirsholm' af William Kudahl. (/artikel/rotundens-refleksioner-og-postkort-fra-periferien)	30.01.17

1 2 (/anmeldelse/det-ambientes-faenomenologi?page=1) 3 (/anmeldelse/det-ambientes-faenomenologi?page=2) 4 (/anmeldelse/det-ambientes-faenomenologi?page=3) 5 (/anmeldelse/det-ambientes-faenomenologi?page=4) 6 (/anmeldelse/det-ambientes-faenomenologi?page=5) 7 (/anmeldelse/det-ambientes-faenomenologi?page=6) 8 (/anmeldelse/det-ambientes-faenomenologi?page=7) 9 (/anmeldelse/det-ambientes-faenomenologi?page=8) ... næste » (/anmeldelse/det-ambientes-faenomenologi?page=1) sidste » (/anmeldelse/det-ambientes-faenomenologi?page=52)

at læse og redegørelsen for den ambiente oplevelse får nærmest poetisk karakter. Man må især fremhæve sprogets præcision, de få, men oplysende illustrationer og Schmidts evne til at fodre læseren, nærmest sanseligt, med nye perspektiver på det ambiente. I det hele taget fremstår bogens argumentation velunderbygget. Der medfølger desuden et link til et meget omfattende online eksemplarkiv, der indeholder en stor del af de gennemgåede eksempler.

Man må beundre den tilsyneladende lethed hvormed Schmidt argumenterer for sammenlignelige tendenser i meget forskelligartede værker. I sin evne til at tematisere det ambiente på tværs af kunstformer er bogen uovertruffen, og i kraft af det danske sprog, en velbevaret hemmelighed i resten af verden. I de afsluttende bemærkninger anfører Schmidt, at bogen først og fremmest skal ses som et "begyndende udkast til en generel teoretisering af det æstetisk ambiente" (s. 349), men i betragtning af bogens omfattende begrebsudvikling og den stringente forfølgelse af ambiente tendenser i en lang række forskellige kunstformer må det betragtes som et meget ydmygt udsagn. *Det ambiente, sansning, medialisering, omgivelse* når meget langt med sin målsætning. Det er et nyskabende og meget anbefalelsesværdigt stykke arbejde til alle med en interesse for moderne oplevelseskultur.

Ulrik Schmidt. Det ambiente: sansning, medialisering, omgivelse
Udgivet på Aarhus Universitetsforlag, 2013

0 Comments

Sort by

Add a comment...

Facebook Comments Plugin